

23. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Význam stanoviska generálního advokáta ve věci Uber pro ekonomiku platformem

Ekonomika platformem[1] je rychle se rozvíjejícím fenoménem dnešní doby, který začal jako alternativa ke klasickým službám, ale čím dál více si nachází cestu do života běžných spotřebitelů. Rychlý rozvoj ekonomiky platformem je spojen především s rozvojem internetu a technologií, které umožňují elektronické zprostředkování služeb pomocí online platformem[2]. Takové zprostředkování služeb je rychlejší, pro uživatele pohodlnější, dokáže zasáhnout větší okruh lidí a není omežováno státními hranicemi, nese s sebou nicméně také řadu nových a dosud nevyřešených právních otázek.



Jednou ze sporných, a v poslední době velmi diskutovaných, otázek je povaha online platformem, jedná se o pouhého zprostředkovatele služeb, které jsou následně poskytovány odlišným subjektem, nebo jsou platformy ve skutečnosti poskytovatelem předmětných služeb? Na tuto otázku dosud neexistuje jednoznačná odpověď, nicméně v srpnu 2015 byla tato problematika předložena k posouzení v rámci předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie[3]. Věc nebyla dosud Soudním dvorem závazně rozhodnuta, avšak dne 11. 5. 2017 bylo v této věci vydáno stanovisko generálního advokáta[4], které, přestože se nejedná o závazné soudní rozhodnutí, bude bezesporu významným mezníkem v posuzování této právní otázky. Tento článek si klade za cíl shrnout základní poznatky uvedené v tomto stanovisku a stručně zhodnotit jeho význam pro budoucnost ekonomiky platformem.

Soudnímu dvoru Evropské unie byla Barcelonským obchodním soudem předložena předběžná otázka dotazující se, zda je možné „zprostředkování kontaktu mezi majitelem vozidla a osobou, která potřebuje přemístit na území města, v jejichž rámci uvedený subjekt spravuje prostředky výpočetních technologií [...] považovat za činnost v oblasti dopravy, za elektronickou zprostředkovací službu, nebo za službu informační společnosti...?“ Zodpovězení této otázky má význam zejména z důvodu možnosti případné regulace činnosti této platformy, popř. možnosti uložit požadavky pro přístup na trh.

Online platformy, včetně Uberu, o sobě často tvrdí, že jsou pouze zprostředkovatelem služeb, a samotné poskytování služeb zajišťuje odlišný subjekt – poskytovatel. Uber konkrétně přišel s obranou, že je tzv. službou informační společnosti, tedy: „služba poskytovaná zpravidla za úplat, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb“[5]. Hlavní důvod tohoto tvrzení spočívá v tom, že byla-li by platforma shledána službou informační společnosti, nemůže přístup k ní či její výkon podléhat povinnosti předchozího povolení, ani jinému požadavku se stejným účinkem.[6] Pro služby informační společnosti mohou členské státy ukládat regulační požadavky pouze za dodržení podmínek dle čl. 3 směrnice o elektronickém obchodu, tedy jen jsou-li opatření nezbytná z důvodu veřejného pořádku, ochrany veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo ochrany spotřebitelů.

Touto problematikou se tedy zabýval i generální advokát ve svém stanovisku. Společnost Uber umožňuje uživateli objednat si pomocí aplikace přepravu. Aplikace dokáže určit polohu uživatele, nalézt řidiče, kteří se nachází v blízkosti uživatele a spárovat je za účelem uskutečnění přepravy, jakožto také provést samotnou finanční transakci. *„Jedná se tedy o smíšenou službu, jelikož jedna její část je realizována elektronicky, kdežto druhá již z podstaty věci nikoli.“*[7] Také smíšená služba může být službou informační společnosti, splňuje-li některou z následujících podmínek:

- plnění, jež není poskytováno elektronicky, je ekonomicky nezávislé (např. portály zprostředkovávající nákup letenek, rezervaci hotelů apod.), nebo
- poskytovatel poskytuje celý rozsah služby (tedy část poskytovanou elektronicky i jiným způsobem) nebo má na podmínky poskytování této služby rozhodující vliv, takže obě služby tvoří nedílný celek za podmínky, že hlavní prvek, příp. všechny základní prvky transakce, jsou realizovány elektronicky (např. online prodej zboží).[8]

Generální advokát je toho názoru, že služba nabízená společností Uber nespĺňuje ani jednu z výše uvedených podmínek, jelikož hlavním prvkem je z ekonomického hlediska služba přepravy, přičemž elektronickou cestou poskytovaná služba zprostředkování kontaktu potenciálního cestujícího s řidičem není vůči přepravní službě samostatná. Řidiči nevykonávají vlastní činnost, jež by mohla existovat nezávisle na platformě, naopak činnost může existovat pouze prostřednictvím platformy a bez platformy by neměla žádný smysl. *„Fáze zprostředkování kontaktu tak má pouze přípravnou povahu, která má umožnit uskutečnění hlavního plnění za co nejlepších podmínek.“*[9]

K tomu generální advokát uvádí: *„..výklad pojmu „služby informační společnosti“, který by do jeho působnosti zařazoval on-line činnosti bez samostatné ekonomické hodnoty, [by] byl neúčinný z pohledu dosažení cíle sledovaného směrnicí 2000/31. [...] Nemyslím si však, že by měla být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že jakákoliv on-line činnost související s obchodními operacemi představuje sama o sobě službu informační společnosti, bez ohledu na to, že je jen doplňková, podružná nebo má přípravnou povahu a není ekonomicky nezávislá.“*[10]

Společnost Uber také kontroluje všechny ekonomicky důležité faktory služby, tedy:

- stanovuje řidičům podmínky přístupu a provozování činnosti,
- vyplácí finanční odměnu,
- nepřímo kontroluje kvalitu práce řidičů, což může vést i k vyloučení z platformy, a
- určuje cenu služby.

Výše uvedené dle názoru generálního advokáta vylučuje, aby byla společnost Uber považována za pouhého prostředníka mezi cestujícím a řidičem. Generální advokát tedy na předloženou otázku odpovídá takto: *„... služba spočívající ve zprostředkovávání kontaktů mezi potenciálními cestujícími a řidiči nabízejícími vyžádané služby individuální městské dopravy prostřednictvím programu pro chytré telefony v situaci, kdy má poskytovatel uvedené služby kontrolu nad základními podmínkami přepravních služeb poskytovaných v tomto rámci, zejména nad cenou uvedených služeb, nepředstavuje službu informační společnosti [...] představuje službu v oblasti dopravy...“*[11]

Shora uvedené názory generálního advokáta nejsou sice autoritativním rozhodnutím ve věci, poskytují však jistě cenný návod, jak k posuzování činnosti a zařazení jednotlivých online platforem přistupovat. Vzhledem ke klíčové roli online platforem pro fungování ekonomiky platforem, budou služby poskytované jejich prostřednictvím ve většině případů smíšenými službami, tedy službami částečně poskytovanými elektronicky a částečně mimo online prostor. Při posuzování, zda je platforma pouhým zprostředkovatelem, zejména zda je možné ji považovat za službu informační společnosti, nebo zda je zprostředkovatel zároveň také poskytovatelem předmětné služby, je potřeba

vždy vycházet z principů fungování služby. Význam má především přítomnost ekonomického prvku, vzájemný vztah služby poskytované online a jinak než elektronicky, dále skutečnost, zda platforma určuje či ovlivňuje podmínky poskytování služby, příp. míra tohoto vlivu, jakožto také kdo určuje cenu poskytované služby. Je tedy jasně patrné, že na tuto otázku není možné odpovědět obecně ve vztahu ke všem subjektům, ale naopak je potřeba ji posuzovat vždy individuálně ve vztahu ke konkrétní platformě.

Je nesporné, že rozhodnutí Soudního dvora ve věci Uber je netrpělivě očekáváno nejen společností Uber a jejími řidiči či provozovateli a řidiči taxislužeb, ale také ostatními subjekty, zejména pak online platformami, které v rámci ekonomiky platformem působí. Zodpovězení této otázky totiž vnese do celé záležitosti nové světlo a poskytne vodítka pro posuzování obdobných případů.

Mgr. Michaela Frydrychová,
advokátní koncipientka

[CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o., advokátní kancelář](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4 Pankrác

Tel.: +420 224 827 884
Fax: +420 224 827 879
e-mail: ak@akccs.cz



[1] Pro tento jev se používají i jiná známější označení, např. „sdílená ekonomika“ nebo „ekonomika sdílení“, jejichž použití by však dle názoru autorky bylo s ohledem na dotčený subjekt nepřesné a zavádějící.

[2] Odtud také odvozen název „ekonomika platformem“.

[3] Věc C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain, SL.

[4] Stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ve věci C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain, SL ze dne 11. 5. 2017 (dále jen „stanovisko generálního advokáta“).

[5] Čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

[6] Čl. 4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o elektronickém obchodu“).

[7] Bod 28. stanoviska generálního advokáta.

[8] Tisková zpráva Soudního dvora Evropské unie č. 50/17 ze dne 11. 5. 2017.

[9] Bod 64. stanoviska generálního advokáta.

[10] Body 32. a 37. stanoviska generálního advokáta.

[11] Bod 94. stanoviska generálního advokáta.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Digital Fairness Act a influencer marketing - cesta ke konci roztříštěnosti regulace?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc leden 2026](#)
- [IATA Travel & Cargo akreditace v letectví - v čem spočívají její výhody?](#)
- [Digital Omnibus o AI: návrh nařízení o zjednodušení pravidel pro umělou inteligenci](#)
- [Rozhodčí nálezy vydané ruskými rozhodčími soudy a jejich uznání a výkon na území EU](#)
- [Environmentální tvrzení společností v hledáčku EU: Jak se vyhnout greenwashingu a obstát v nové regulaci?](#)
- [AIFMD II v České republice: Schvalovací proces a co čeká investiční společnosti](#)